

UZ 100. GODIŠNJICU ROĐENJA NATKA DEVČIĆA

Ulomak autografa skladbe Fibula Natka Devčića. Ostavština Devčić, Arhiv HGZ-a.

Životni i stvaralački put Natka Devčića, skladatelja, pijanista, pedagoga, teoretičara, glazbenog kritičara, glazbenog pisca i društvenog djelatnika, tipičan je možda za ličnost ovako raznolikih interesa, no ujedno je – po vrludanju, po traženju ali i po nađenome – osobito specifičan, pa tako bitno određuje Devčićevu kompleksnu ulogu u hrvatskoj glazbenoj kulturi druge polovice 20. stoljeća, i ne samo njegovim skladateljskim opusom. Devčića kao skladatelja možda će najbolje predstaviti neki njegovi iskazi. Uvijek je najbolje pustiti samoga skladatelja da govori ako imamo sreću da uopće želi govoriti, pogotovo o vlastitoj glazbi.

1974. godine, dakle u dobu kada je bio u punoj zrelosti, on se osvrće na put koji je prevaleo kao skladatelj: “To je jedan strašno velik put koji sam ja dobrim dijelom prošao zahvaljujući znatiželji koja je bila ono što me uvijek tjerovalo naprijed. Najprije znatiželja, poslije toga čovjek sam otkrije neke stvari koje ne može otkriti samo slušajući tuđa djela a može kada se sam okuša na jednom nepoznatom terenu. Onda se nađe i nešto svoga, vlastitoga. I onda, u tom trenutku, više se ne može govoriti samo o znatiželji. Znatiželja ostaje kao poticaj koji dovede do određenog stanja, do neke faze, do jednoga nivoa u kojemu se onda krećem nošen nekim drugim zahtjevima i porivima, da to i to napišem, da se tako i tako glazbeno izrazim, a znatiželju onda već zaboravljam.”

A 1996. godine, dakle desetak mjeseci prije smrti, prisjeća se otprilike sredine pedesetih godina kada se njegova već spomenuta znatiželja sve više počimala rascvjetavati: “Ja sam se [...], neopterećen nekim prethodnim oprezima, provjeravanjima i osiguravanjima, bacao u najraznije kompozitorske pothvate, od masovnih pjesama do velikih simfonijskih i glazbeno-scenskih djela, ne razmišljajući unaprijed hoće li mi nešto uspjeti. I tako sam do sada napisao 77 kompozicija – a 7 je moj sretan broj – pa se među njima, po načelu velikih brojeva, našao relativno lijep broj uspješnih ostvarenja.”

Baš nas ovaj skladateljjev iskaz upozorava na nedovoljno uočenu činjenicu, tj. na njegovu već spominjanu znatiželju koja se širila na gotovo sve glazbene vrste, od popularne glazbe do glazbenoga teatra. Zaključio bih s jednom Devčićevom autobiografskom refleksijom. Riječ je o početku rukopisa posve nepoznate Devčićeve *Kronike moga života* čiji je fragment ustupila Matici glinskoj za objavljivanje skladateljeva udovica Beata Devčić Domić. Osim literarne vrijednosti taj odlomak pokazuje kako je Devčić u poznim životnim godinama razmišljao o svojoj prošlosti.

“Dvadesetšestog travnja 1990. g. bio sam na koncertu u Hrv. glazbenom zavodu. Sjedio sam uz prozor i pogled mi je svrnio prema suprotnom zidu na kome vise plakete sa likom prof. Stančića i prof. Humla. U istom zidu su i udubljenja gdje su nekoć bile postavljene dvije visoke emajlirane peći u vrijeme kada još nije bilo uvedeno centralno grijanje, nego ih je na dan koncerta (ili zabave) već ujutro naložio nadstojnik (podvornik) Franc (Bakoš). Peći su se ložile koksom i do navečer je dvorana bila potpuno ugrijana, čak i u najhladnijim zimskim danima. A onda, tj. između dva svjetska rata, bile su to prave zime, sa mnogo snijega koji je ležao čist na ulicama, nije se odmah topio i često je padao. Pogled na udubljenja za peći i na plakete pokrenuo je u meni čitavu malu lavinu sjećanja na moj životni, glazbom određeni put što sam ga kroz više od šest decenija prošao u Zagrebu. Ta su sjećanja tako vehemntno izbila u moju svijest, tako nezadrživo, da sam po dolasku sa koncerta morao uzeti pero i počeo pisati nešto što neće biti baš neka standardna kronika, ali ipak neko svjedočanstvo o mnogim minulim danima, svjedočanstvo koje nužno seže u djetinjstvo, započeto i dovršeno tamo gdje sam se rodio i gdje su se zbili moji prvi susreti s glazbom, a to je bilo u Glini.“

Tako je Devčić u jednom trenutku osjetio potrebu da sve dojmove koji su mu navirali u sjećanje pročisti, profiltrira kroz zapise. Jer Devčić je također bio i čovjek od pera!

Nikša Gligo

(iz teksta programske knjižice koncerta u Hrvatskom domu u Glini, 9. lipnja 2014.)

ČITAONICA HGZ-A PONOVO PRIVREMENO “RADNO MJESTO” STUDENATA

Suradnja HGZ-a i studenata Odsjeka za muzikologiju Muzičke akademije u Zagrebu ima tradiciju dugu četrdesetak godina. Prvi je u svijet knjižnice i arhiva HGZ-a studente uveo Ladislav Šaban, nakon toga su hvalevrijedan posao obavili studenti koje je vodila Eva Sedak, a posljednjih godina rade seminare unutar kolegija Glazbena arhivistika pod mentorstvom Vjere Katalinić. Tijekom travnja i svibnja studenti 4. godine integriranog studija muzikologije mnogo su dana proveli u čitaonici HGZ-a, uz stručnu pomoć voditeljice knjižnice Nade Bezić. Rezultate svoga rada prezentirali su na Godišnjem sastanku Hrvatskog muzikološkog društva 24. svibnja.

Sara Ries i Tomislav Fašaić obradili su fond skladatelja, dirigenta, violinista i glazbenog pedagoga Gjura Eisenhutha (1841 – 1891). Popisali su 326 skladbi (što čini glavninu njegova opusa) pohranjenih u 4 knjige rukopisa: *Četveropjevi i zborovi*, *Crkvene skladbe*, *Plesovi* i *Razne skladbe*; zatim 144 fotografije te 20 povelja i 12 koncertnih plakata. Najzanimljiviji dio Eisenhuthove ostavštine predstavljaju fotografije obitelji i prijatelja te kolega i suradnika koje svjedoče o brojnim sudionicima (ne samo) glazbenog života Zagreba u 19. stoljeću. Fotografije su ujedno i dragocjen prilog za povijest fotografije u Zagrebu i drugim gradovima nekadašnje monarhije (Beč, Trst, Prag, Rijeka, Maribor). Jedan je album s fotografijama Eisenhuth dobio na poklon od svojeg najpoznatijeg učenika Franje Krežme, a njegova je posebnost mali glazbeni automat koji je ugrađen u album, no nažalost nije u funkciji.

Među rukopisima skladbi najveće mjesto zauzimaju plesovi koje je Eisenhuth pisao za zagrebačke balove; uostalom bio je poznat kao “zagrebački Strauss”. Iz popisa je vidljivo da je imao na raspolaganju ogroman orkestar s mnogo limenih puhača, što je zanimljiv podatak o mogućnostima onodobnog glazbenog Zagreba.

Sara Ries, Aldo Foško i Tomislav Fašaić (foto: N. Bezić)

Najvažnija pjevačka društva iz raznih gradova Hrvatske, u to doba stvarni nositelji glazbenog života u svojim sredinama, izabrala su Gjuru Eisenhutha za počasnog člana te mu tim prigodama dodijelila povelje, koje su ujedno i likovno zanimljive.

Studenti su spomenutu građu popisivali služeći se modelom popisivanja koji omogućuje praktično pretraživanje sveukupnog materijala, što znači da će njihov rad biti od pomoći korisnicima knjižnice i arhiva HGZ-a. Sljedeći korak trebao bi biti skeniranje i digitalna obrada građe, kao i prijepis muzikalija kako bi mogle zaživjeti u današnjoj glazbenoj praksi (to je uostalom već započela Hrvatska udruga orkestralnih i komornih umjetnika objavljivanjem Eisenhuthovih skladbi). Sigurno je da će ovaj rad doprinjeti poznavanju tog, uz Ivana Zajca, najznačajnijeg zagrebačkoga glazbenika druge polovice 19. stoljeća.

Aldo Foško se posvetio istraživanju i popisivanju koncertnih programa iz arhiva HGZ-a, nastavljajući tako na dosadašnje popise te arhivske građe. Svaki od gotovo stotinjak programa iz 1940. i 1941. godine popisao je prema brojnim osnovnim parametrima, kao što su podaci o dataciji, mjestu održavanja koncerta (većinom je to bio HGZ), organizatoru, izvođačima i izvedenim skladbama, ali i nekim parametrima koji su uvršteni zbog specifičnosti samih programa, kao što su podaci o popratnim komentarima o skladbama, praizvedbi djela hrvatskih skladatelja, tekstovima pjesama, pa i ikonografskim prikazima (fotografije ili crteži glazbenih umjetnika) te tiskarima programa. Cilj je bio pružiti sadržajan i koristan, te lako pretraživ uvid u ovaj aspekt glazbenog života onoga doba. Svaka je neobičnost, posebnost i zanimljivost uvrštena u stupac s napomenama, koji na poseban način obogaćuje ovu temu.

S druge strane ovih muzikoloških aspekata na vidjelo su došli i oni iz domene političkog i općepovijesnog. Naime, početak Drugog svjetskog rata u Hrvatskoj, stvaranje NDH i ostale promjene onog doba itekako su se odrazile na izgled, oblik i sadržaj programa, na što je stavljen poseban naglasak u popisivanju. Te su promjene vrlo vidljive, a sežu od programa za čiju su organizaciju zaslužne neke nove institucije i koji uključuju nove izvođače i repertoar, do detalja, kao što su nestanak tiskara koji su još godinu dana ranije tiskali koncertne programe. Može se zaključiti kako samo dvije godine bogate koncertne djelatnosti u HGZ-u sa sobom donose pregršt informacija koje nadilaze okvire muzikologije i historiografije, te kao takve mogu pružiti zanimljiv uvid ne samo u koncertni život, nego u opću društveno-političku sliku onoga doba.

Predmet istraživanja Branimira Pofuka bili su spisi ravnateljstva HGZ-a iz godine 1953. i prve polovice 1954. Među 370 dokumenata – pisama, dopisa, računa i slično – mnogi se odnose na uobičajene djelatnosti HGZ-a. Međutim, bilo je i onih neuobičajenih, poput međunarodnog mačevalačkog turnira održanog u koncertnoj dvorani ili velike operacije kupnje novog klavira u koju je bio uključen čak i sam maršal Tito. No, povrh svega dokumenti pružaju jedinstven pogled na bogat glazbeni život, kako profesionalne tako i amaterske scene, te društvene odnose i običaje tog vremena.

Rad ovih studenata svjedoči i potvrđuje dubinu i ozbiljnost prosvjetiteljskih intencija i djelatnosti HGZ-a, kao i životnu šarolikost tog fokusa, ne samo glazbenog nego i kulturnog života Zagreba, a uz to djelomično otkriva HGZ kao politički zanimljivu scenu.

Nada Bezić, Sara Ries, Tomislav Fašaić, Aldo Foško, Branimir Pofuk

SECESIJA IZ HGZ-A NA INTERNETU – ZAVRŠETAK PROJEKTA “PARTAGE PLUS”

HGZ je sudjelovao u međunarodnom projektu *Partage plus* koji obuhvaća digitalizaciju europske secesijske baštine. Vodeći partner za Hrvatsku bio je Muzej za umjetnost i obrt, a HGZ je bio jedan od šezdesetak sudionika iz Hrvatske (institucija i privatnih vlasnika) koje je MUO okupio u projektu. Krajem travnja projekt je uspješno završen i sada je 5176 zapisa o hrvatskoj secesijskoj baštini dostupno na *Europeani*. Time se hrvatska građa integrirala u europski kontekst i dostupna je svakom korisniku interneta na 17 jezika, uključujući i hrvatski, a novootkrivena građa HGZ-a pokazala se kao zanimljiva i dragocjena cjelina posebne ljepote.

HGZ je pridonio projektu s 72 jedinice iz svoje knjižnice i arhiva. Najviše je koncertnih programa, a digitalizirane su i tiskane muzikalije, spisi i računi. Objavljujemo detalj računa zagrebačkog tesara Franje Biščana iz 1909. godine, a svu ostalu digitaliziranu građu iz HGZ-a možete jednostavnim pretraživanjem pronaći na *Europeani*, www.europeana.eu.

HGZ U MEĐUNARODNOM PROJEKTU O KORESPONDENCIJI GLAZBENIKA

U Veneciji će se krajem lipnja održati simpozij pod nazivom *Prema mreži europskih arhiva glazbe 20. stoljeća. Glazbeničke korespondencije i interakcija između arhiva*. Simpozij organizira *Istituto per la Musica – Fondazione Giorgio Cini and Fondazione Ugo e Olga Levi* u suradnji s *Fondazione Archivio Luigi Nono* i Sveučilištem u Calgaryju. O korespondencijama hrvatskih glazbenika govorit će voditeljica knjižnice i arhiva HGZ-a Nada Bezić, a sudjeluju još brojni stručnjaci iz Njemačke, Austrije, Velike Britanije, Poljske, Francuske, Italije, Mađarske i Švicarske. Cilj je simpozija suradnja stručnjaka i izmjena iskustava u čuvanju glazbeničkih korespondencija, njihovom obrađivanju i prezentaciji javnosti.

HGZ je dao vrijedan doprinos poznavanju epistolarne baštine naših glazbenika objavljivanjem korespondencije Blagoja Berse (prir. Eva Sedak, sv. 1 i 2, 2011 i 2012). Te su se knjige pridružile malobrojnim objavljenim korespondencijama muzičara u Hrvatskoj (objavljeni su dijelovi korespondencije Franje Ksavera Kuhača i Ivana Matetića Ronjgova). I dok je cjelokupna Bersina korespondencija pohranjena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, u arhivu HGZ-a još je mnogo neobjavljenih pisama, prije svega u ostavštinama Dore Pejačević, Borisa Papandopula, Gjure Eisenhutha, Milana Stahuljaka, Lige Doroghy i dr.

HGZ UOČI VELIKOG RATA

– lipanj prije stotinu godina

Nekoliko dana prije sarajevskog atentata, 24. lipnja 1914., održana je zaključna učenička produkcija glazbene škole HGZ-a. Najpoznatiji protagonist tog koncerta, 19-godišnji Svetislav Stančić, bio je u trostrukoj ulozi: kao skladatelj *Uvertire* za simfonijski orkestar, dirigent te točke i solist u Beethovenovom *Petom klavirskom koncertu*. Nitko nije slutio kako će pucnjevi u Sarajevu promijeniti svačiju sudbinu. Godine 1916. Stančić je imenovan učiteljem klavira, no uskoro je morao otići na vojnu vježbu i njegove učenike su preuzeli drugi učitelji. Iste godine glazbena je škola postala konzervatorij. Početkom šk. god. 1917/18 HGZ moli vladu da Stančića oslobodi vojne službe na neizvjesno vrijeme, jer je on “nenadomjestljiv na konzervatoriju”. Srećom je već u prosincu 1917. to odobreno. Školska godina 1918/19 uskoro je donijela i kraj rata, a Stančić je mogao nastaviti ne samo svoje klavirske studije nego i studij kompozicije kod F. Busonija u Berlinu. Blistavu karijeru zaočkružio je po povratku u Zagreb nastupima sve do 1927. godine, a poslije se posve posvetio glazbenoj pedagogiji na Muzičkoj akademiji i udario temelje “zagrebačkoj pijanističkoj školi”.

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
10000 Zagreb, Gundulićeva 6
TAJNIŠTVO: 48 30 833, fax: 48 30 701
hgz@hgz.hr
KNJIŽNICA: 48 30 824
knjiznica@hgz.hr
ponedjeljak, sri. i pet. 11–14, sri. 16–20 sati
BLAGAJNA: 48 30 822, blagajna@hgz.hr
ponedjeljak–petak 11–14 i 19–20 sati
i jedan sat prije početka koncerta

VELIKA DVORANA HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

KONCERTNA SEZONA CLXXXVII (2013/2014)

LIPANJ

www.hgz.hr
hgz@hgz.hr

UREDNIČE:
Nada Bezić
Seadeta Midžić

ZA IZDAVAČA:
Marcel Bačić

nedjelja, 1. VI. u 20 sati

Kristian Keil, *klavir*
Wagner–Liszt, Liszt, Beethoven
ULAZ SLOBODAN

subota, 7. VI. u 20 sati

5. međunarodni memorijal “Emil Cossetto”
2014.
Sudjeluju: Hrvatsko pjevačko društvo
Slavulj Petrinja, Mješoviti pjevački zbor
Lira Zagreb, Mješoviti zbor *Korona Umag*,
Mješoviti pjevački zbor *Emil Cossetto*
Zagreb, Choeur Paris Cité
Dirigenti: Robert Homen, Branislav Ostojčić,
Josip degl’ Ivellio, Carl de Poncins
Cossetto

nedjelja, 8. VI. u 18 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Društveni koncert
Glazbeni trenuci

Društveni komorni ansambl HGZ–a
Gost: Ante Topić, *tenor*
Umjetnički voditelj: Marijan Zlatarić
Musorgski, Schumann, Livadić, Schubert, Debussy
ULAZ SLOBODAN

utorak, 10. VI. u 20 sati

(Podrumska dvorana)
Radionica utorkom
White Album 2 (The Beatles, 1968.)
Voditelj: Tihomir Petrović
ULAZ SLOBODAN

četvrtak, 12. VI. u 20 sati

PJEVAČKI STUDIO MOZARTINE
15 godina djelovanja
Djevojački zbor Mozartine; Dječji zborovi
Mozartine, Papandopuline, Schubertine,
Bachovine, Mini Papandopuline
Dirigence: Iva Majcenić, Sonja Rem,
Martina Divjak, Maja Sever Cuglin

Mario Čopor, *klavir*
Mozart, Hatze, Pergolesi, Britten, Bjelinski,
Lhotka Kalinski

petak, 13. VI. u 20 sati

HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH
UMJETNIKA
Zagrebački umjetnici zagrebačkoj publici
Lidija Horvat Dunjko, *sopran*
Mario Čopor, *klavir*
Strauss, Debussy, Dell’Acqua, Hatze, Lang, Bersa,
de Falla, Delibes
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HDGU–A I HGZ–A

utorak, 24. VI. u 19.30 sati

VELEPOSLANSTVO KANADE
Dan Kanade
Emmanuel Vukovich, *violina*
Hyun-Ho Choi, *klavir*
Bach, Schubert, Ravel
KONCERT ZA UZVANIKE

PRETPLATE ZA KONCERTNU SEZONU 2014./2015.

prodaju se na blagajni HGZ-a do 27. lipnja i ponovno od 1. rujna 2014.
od 11 do 14 i od 19 do 20 sati

HRVATSKI BAROKNI ANSAMBL

7 koncerata • 450 – 360 kn

19. X. 2014. *Capriccio* | Bojan Čičić violina i umjetničko vodstvo
2. XI. 2014. *Telemannia* | Laura Vadjon violina i umjetničko vodstvo
14. XII. 2014. *Angels & Devils* | Adrian Butterfield (Velika Britanija) violina i umjetničko vodstvo
18. I. 2015. *Tag und Nacht* | Saša Britvić dirigent
8. II. 2015. *Vatra, fantazija, jednostavnost i erudicija* | Domen Marinčič (Slovenija) viola da gamba i umjetničko vodstvo
26. IV. 2015. *Eternal Source of Light Divine* | Catherine Mackintosh (Velika Britanija) violina i umjetničko vodstvo
31. V. 2015. *Affetti Metastasiani* | Aapo Häkkinen (Finska) čembalo i umjetničko vodstvo

KONCERTNA POSLOVNICA

ARTAGENT

Guitarra viva

4 koncerta • 160 – 120 kn

4. XI. 2014. Duo Melis: Susana Prieto (Španjolska) – Alexis Muzurakis (Grčka)
20. I. 2015. Krešimir Bedek
17. III. 2015. Anabel Montesinos (Španjolska)
5. V. 2015. István Römer

MUZIČKA AKADEMIJA U ZAGREBU

Virtuoso

7 koncerata • 100 – 80 kn

26. X. 2014. *Ad libitum 1*
7. XII. 2014. *Hrvatski skladatelji*
25. I. 2015. *Mađarska*
15. II. 2015. *Chopin*
22. III. 2015. *Ad libitum 2*
12. IV. 2015. *Skrjabin*
17. V. 2015. *Italija*

ZAGREBAČKI KVARTET

Sergej Evseev – Davor Philips violina | Hrvoje Philips viola | Martin Jordan violončelo

6 koncerata • 200 – 160 kn

7. X. – 12. XI. – 23. XII. 2014.
11. III. – 8. IV. – 26. V. 2015.

ZAGREBAČKI SOLISTI

Sreten Krstić – Karlo Fio – Krunoslav Marić – Đana Kahrman – Mislav Pavlin – Saki Kodama – Ivan Zečević violina
Hrvoje Philips – Marko Otmačić viola
Smiljan Mrčela – Zlatko Rucner violončelo
Mario Ivelja kontrabas
6 koncerata • 430|380 – 340|300 kn
27. X. – 15. XII. 2014.
27. I. – 18. III. – 28. IV. – 27. V. 2015.